

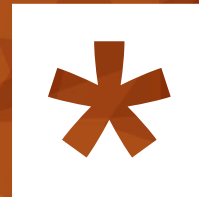
Project- en programma-management binnen de overheid

40 jaar New Public Management en wat nu...

Hans Licht

Geassocieerd partner van

BMC Advies

ORGANISATIeregIE*

40 jaar Niek

Een wereld van verandering of een verandering van wereld

1980 drs biologie

81 – 82 Rijksinstituut voor natuurbeheer (RIN)

82 – 94 Provincie Noord Brabant

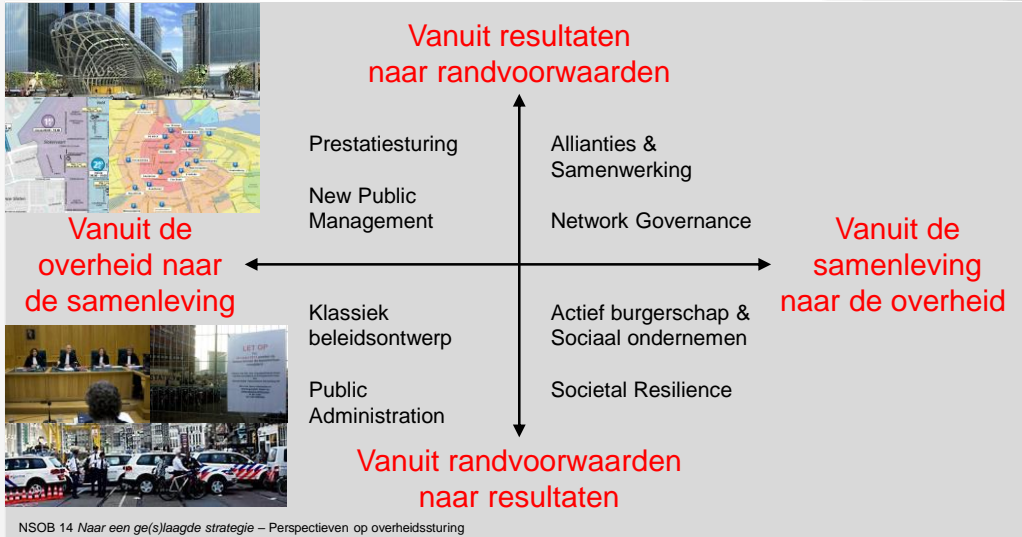
94 – 98 Ministerie VROM/ Directoraat Generaal Milieuhygiëne

98 – nu Ministerie LNV (ELI-EZK-Pool)

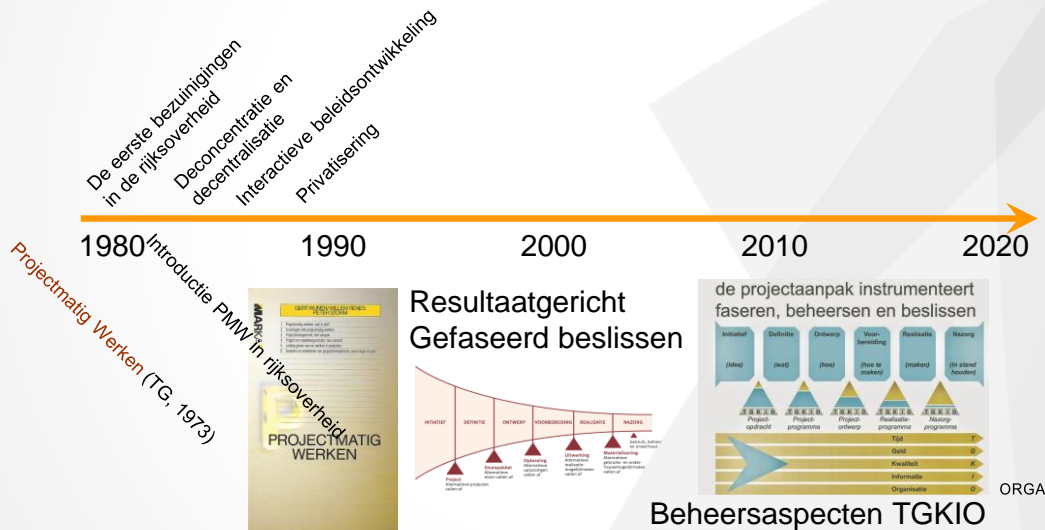
ORGANISATIeregIE*

Perspectieven op overheidssturing Naar een ge(s)laagde strategie NSOB 14

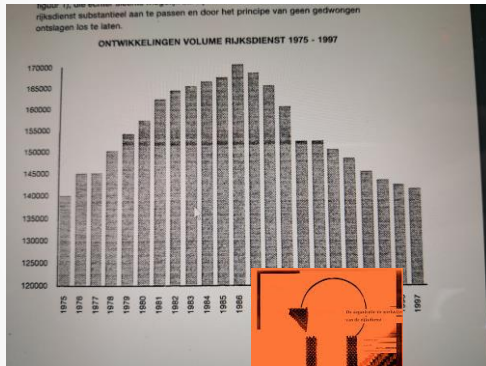
ISATIEREGIE*

40 jaar ontwikkelingen in het vak

ORGANISATIEREGIE*

Ontwikkeling rijksdienst met prestatiesturing

1975: 140.000 fte

- Presterende overheid – groeiende vraag

1986: 170.000 fte

- New Public Management – P&C
- Focus op kerntaken → afslanking

1987: 140.000 fte

2017: 110.000 fte

- Overdracht naar regionaal en lokaal
- Meer met minder – focus op efficiency

ORGANISATIEREGIE*

40 jaar ontwikkelingen in het vak

Projectmatig Werken (TG, 1973)

Voorbeelden:

- Ontwrichting maatschappelijk middenveld
- Conflict LNV – VROM:
Projectorganisatie Mineralenemissie in de landbouw
- Conflict EZ – VROM: Nota Milieu en Economie
- Struikelen van Modernisering Instrumentarium Geluidshinder

ORGANISATIEREGIE*

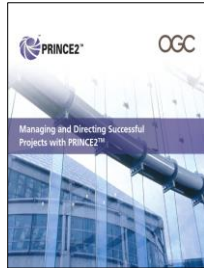
Methodieontwikkeling als reactie: Projectmanagement methoden

1973

1989-2006

Best practices

Start New Public Management:
Business Case (economische sturing)

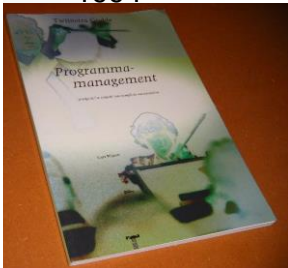
Governance → afbakening van verantwoordelijkheden

ORGANISATIEREGIE*

Programmamanagement

1994

Groot complex project
Multiprojecten

In 1998 aangevuld met *Procesmanagement*

ORGANISATIEREGIE*

Projectmanagement methoden

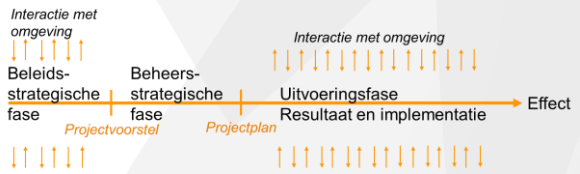

1973

1989-2006

1996

Effectgericht
 Strategie georiënteerd i.p.v. productoriëntatie
 Netwerkplanning als beheersmethodiek

Basis projectmanagementmethodiek VROM
 Naast Implementation Challenge → MGA
 ORGANISATIEREGIE*

Projectmanagement methoden

1973

1989-2006

1996

1998

Sturing op:

- Omgeving
- Commitment
- Samenwerking
- Beheersing

Creatielemniscaat

Basismethodiek LNV

ORGANISATIEREGIE*

Programmamanagement

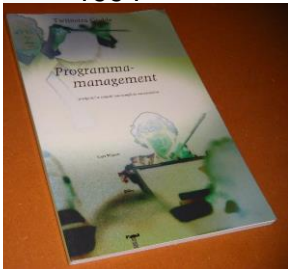
1999

Batenmanagement

Programmamanager als gedelegeerd opdrachtgever voor de uitvoering (budgethouder)

1994

ORGANISATIEREGIE*

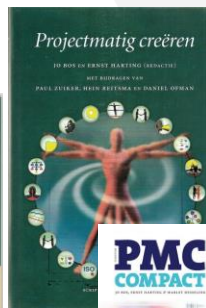
Projectmanagement methoden

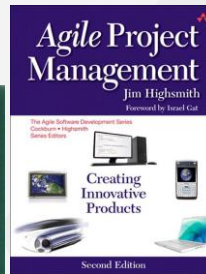
1989-2006

1998

2001

Kortcyclisch werken

Betrokkenheid opdrachtgever

ICT-oriëntatie

1973

1996

ORGANISATIEREGIE*

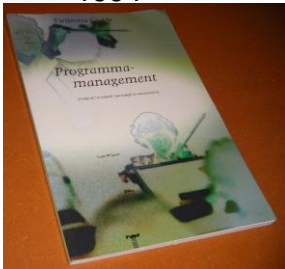
Programmamanagement

1999

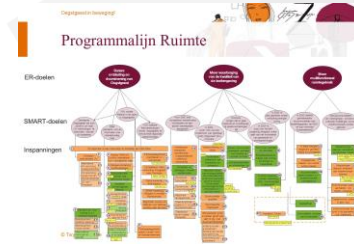

1994

2002

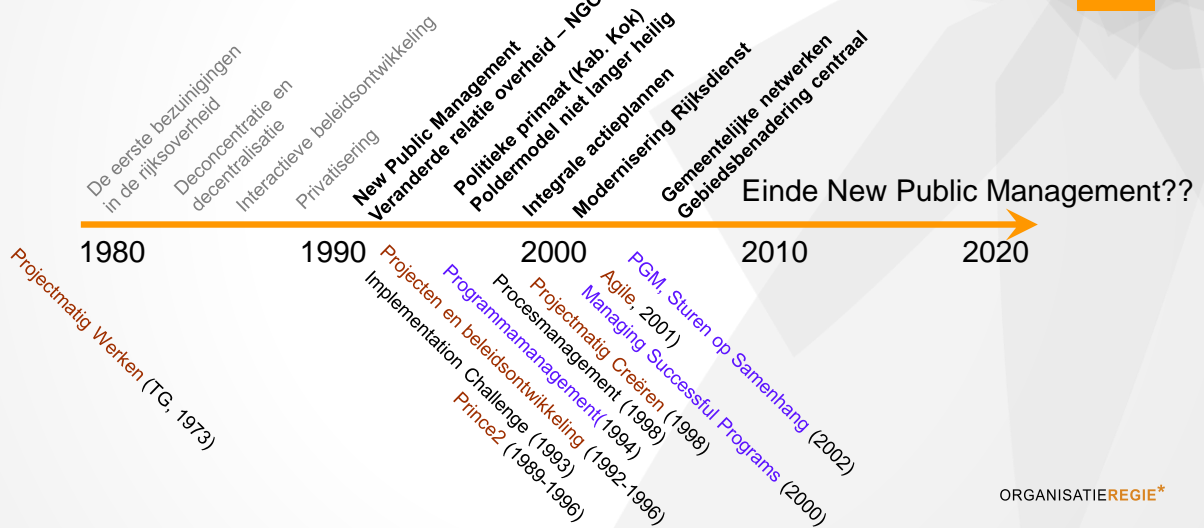
Doelen Inspanningen Network (DIN)

Programma als tijdelijke zelfstandige organisatie

ORGANISATIEREGIE*

40 jaar ontwikkelingen in het vak

ORGANISATIEREGIE*

Programmamanagement

1994

1999

2002

2005

Programma manager als regisseur (dienend leiderschap)

Programma-uitvoering in de lijn (opdrachtgevend systeem)

ORGANISATIEREGIE*

40 jaar ontwikkelingen in het vak

1980

1990

2000

2010

2020

De eerste bezuinigingen in de rijksoverheid

Deconcentratie en decentralisatie

Interactieve beleidsontwikkeling

Privatisering

New Public Management

Veranderde relatie overheid – NGO's

Politieke primaat (Kab. Kok)

Poldermodel niet langer heilig

Integrale actieplannen

Modernisering Rijksdienst

Gemeentelijke netwerken

Gebiedsbenadering centraal

Projectmatig Werken (TG, 1973)

Projecten en beleidsontwikkeling (1993)

Implementation Challenge Prince2 (1989-1996)

Programma-management (1994)

Agile, 2001

Managing Successful Programs (1998)

PGM, Sturen op Samenhang (2002)

PGM, regievoering zonder macht (2005)

ORGANISATIEREGIE*

Even terug naar de ontwikkeling en transitie van de overheids

ORGANISATIEREGIE*

Transitie in overheidsrollen

ISATIEREGIE*

100 jaar bureaucratie: Max Weber - betrouwbare overheid

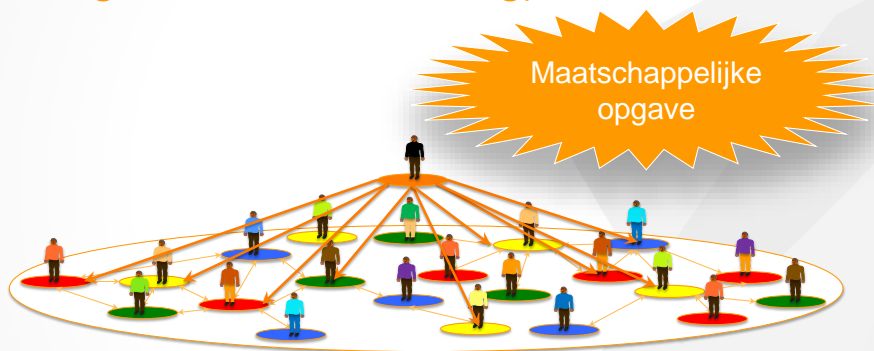
1. Eén bevelslijn (duidelijke structuur van bevoegdheden)
2. Functiescheiding (voorkomen machtsmisbruik)
3. Vastleggen van regels (gelijke behandeling)
4. Piramidale opbouw (linking pin / escalatiemodel)
5. Onpersoonlijke relaties

Bureaucratie ideaal: Voorkom ongeoorloofde samenwerking

Gericht op de rechtmatige overheidsrol
Maar ook toegepast in de presterende overheid

ORGANISATIEREGIE*

Traditionele opvatting over regiovoeren (sturing van samenwerking)

ORGANISATIEREGIE*

Paradigmashift in machtsdenken: Creatiemacht (Macht tot...)

Creatiemacht betekent **vermogen om samen te creëren: mensen kiezen zelf om mee te doen**

- Focus op doelen
- Focus op belangen en energie

Kernbegrippen

- Vertrouwen
- Commitment (verantwoordelijkheid nemen)

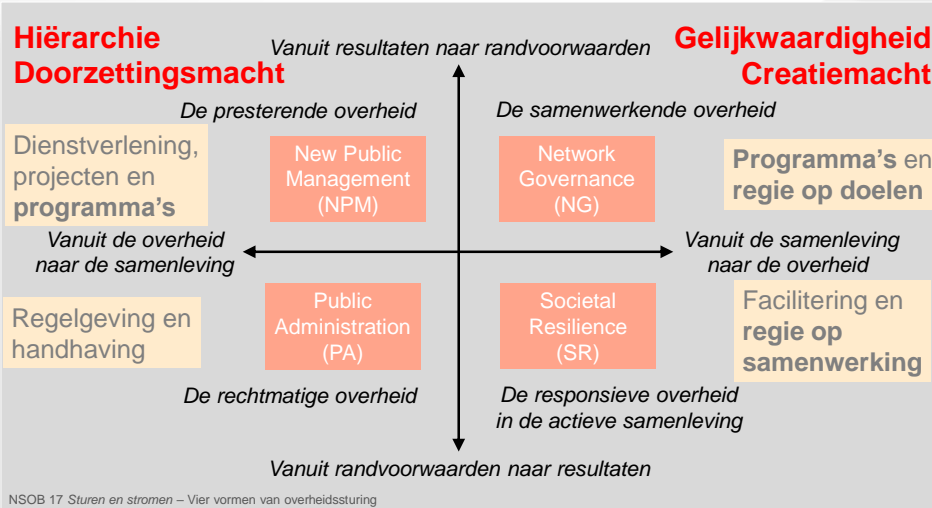
ORGANISATIEREGIE*

Regievoeren zonder macht

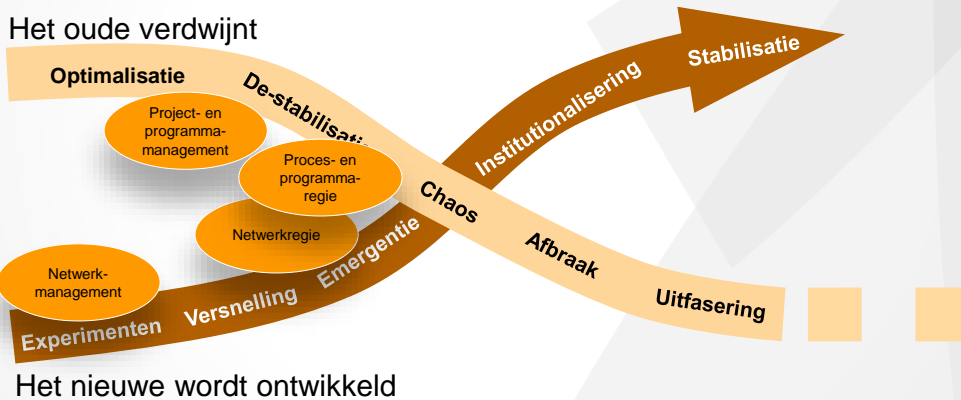
ORGANISATIEREGIE*

Machtsoriëntatie overheid

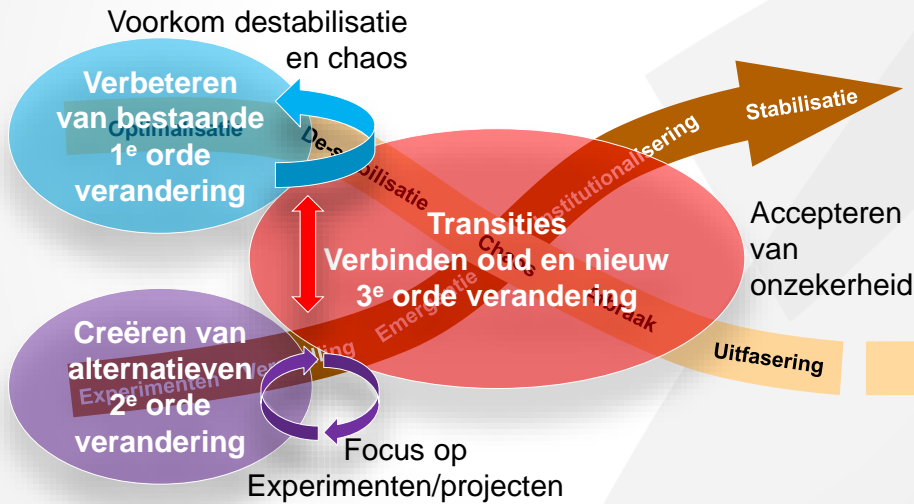
ORGANISATIEREGIE*

Transities in PPP-methodieken volgens de Transitiedynamiek (DRIFT)

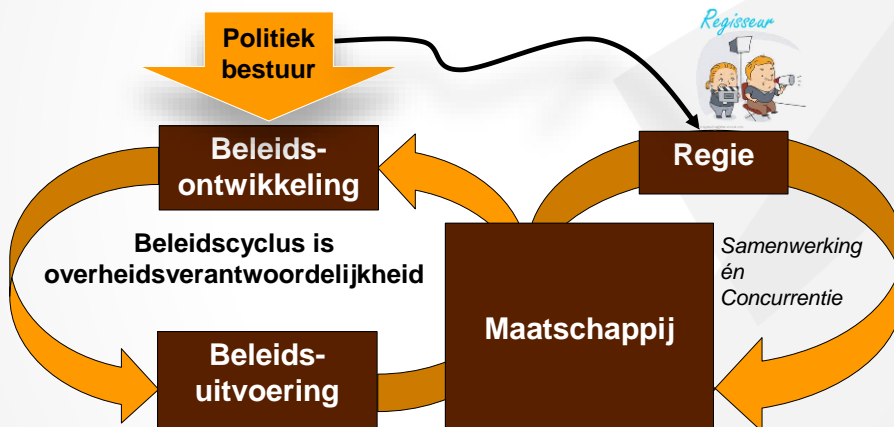
ORGANISATIEREGIE*

Diversiteit in bedoeling van projecten en programma's

ORGANISATIEREGIE*

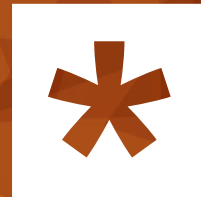
3^e kwadrant: Network governance → Netwerkrege – Nieuwe kerntaak overheid

Regievoering – nieuwe kerntaak overheid

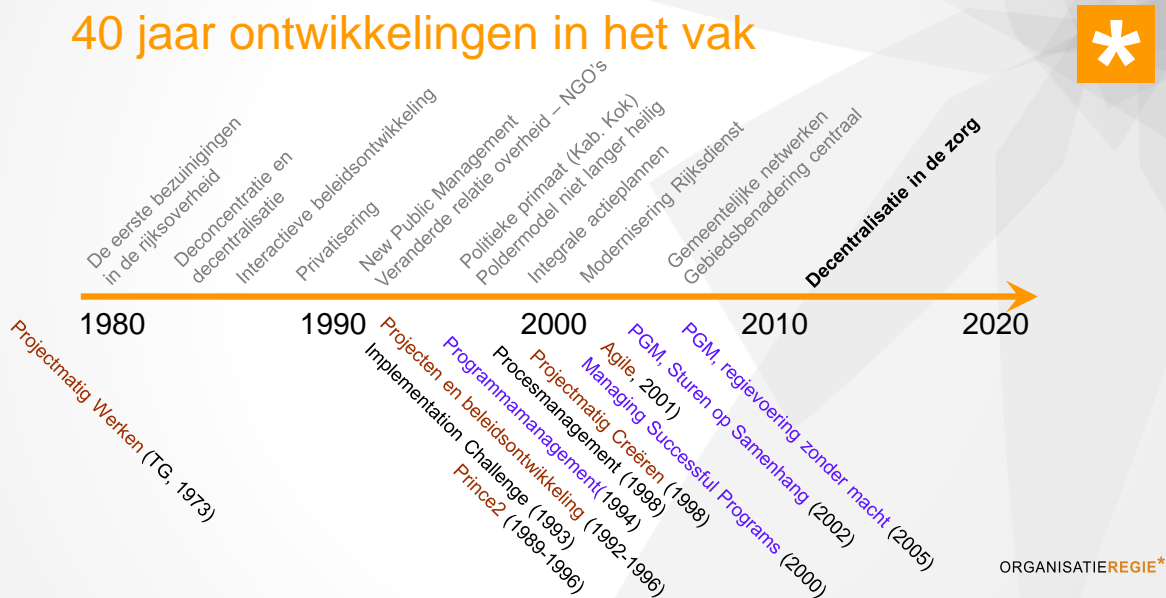
ORGANISATIEREGIE*

En nu weer terug naar de methodiekontwikkeling

ORGANISATIEREGIE*

40 jaar ontwikkelingen in het vak

ORGANISATIEREGIE*

Programmamanagement

1994

1999

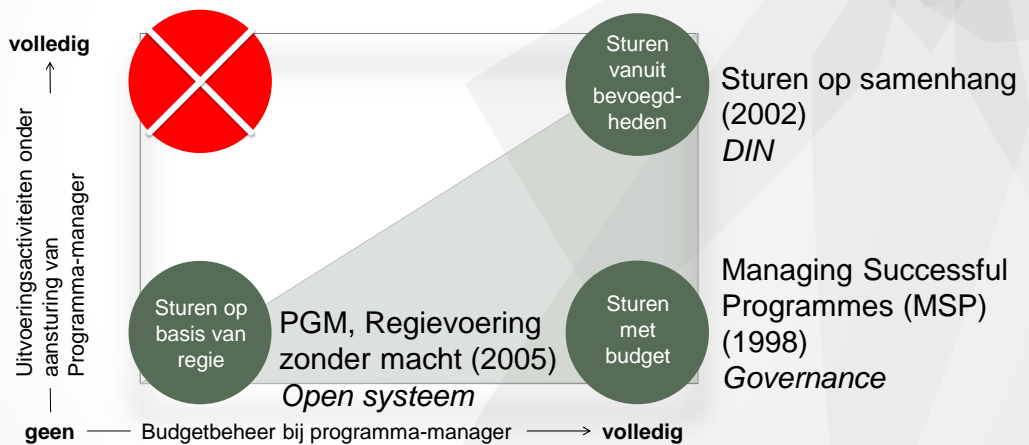
2002

2005

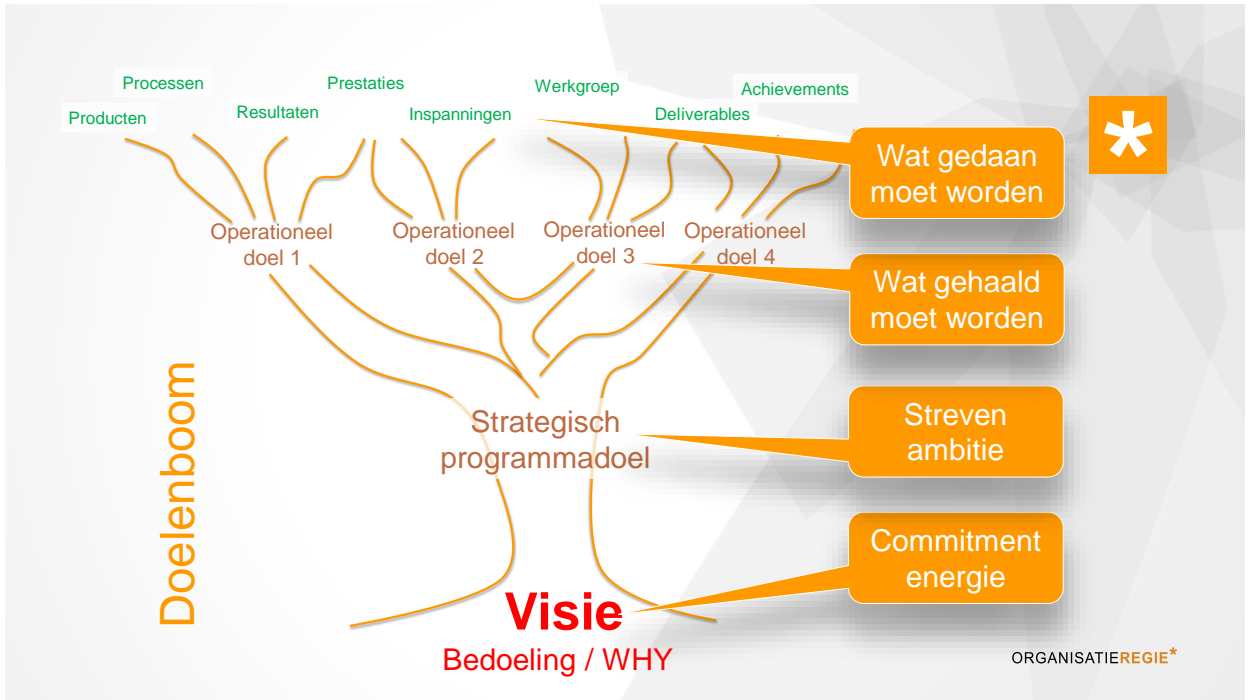
2013

ORGANISATIEREGIE*

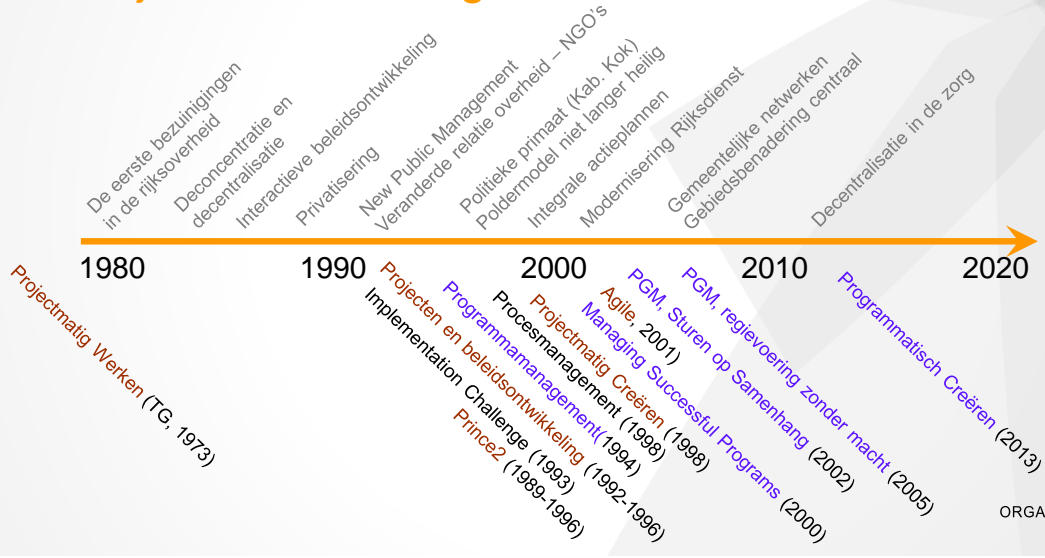
Varianten van programma-management Programmatisch Creëren (2013)

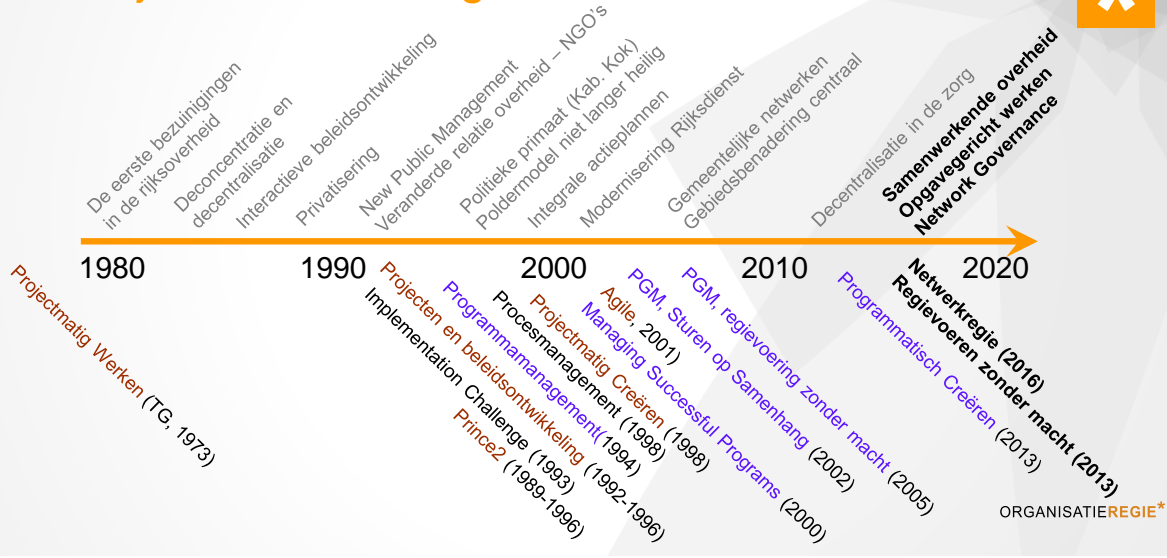
40 jaar ontwikkelingen in het vak

Network governance: regievoeren

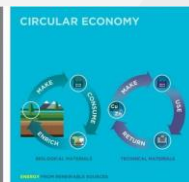
40 jaar ontwikkelingen in het vak

Enkele transities als voorbeeld

www.nederlandmvo.nl

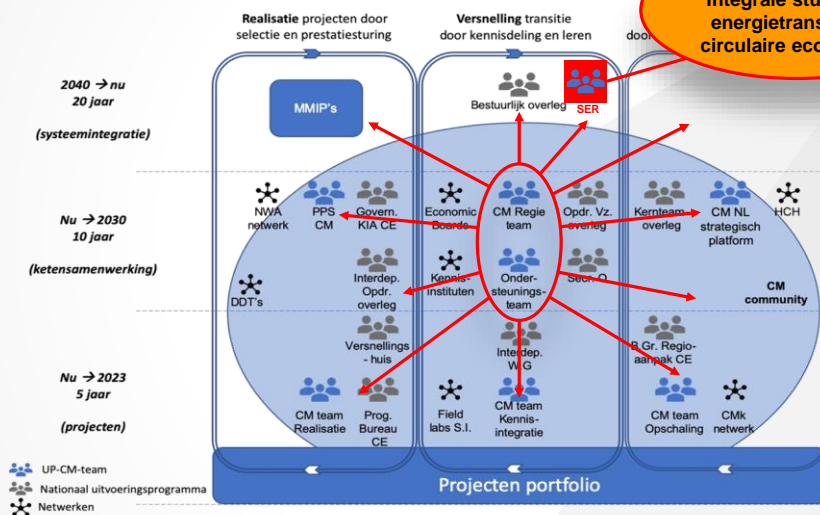
www.passievoorsystemen.nl

ORGANISATIEREGIE*

Circulaire Maakindustrie: Netwerkregie

Gewenste omgeving Uitvoeringsprogramma

Kan de rijksoverheid de **controle** loslaten?

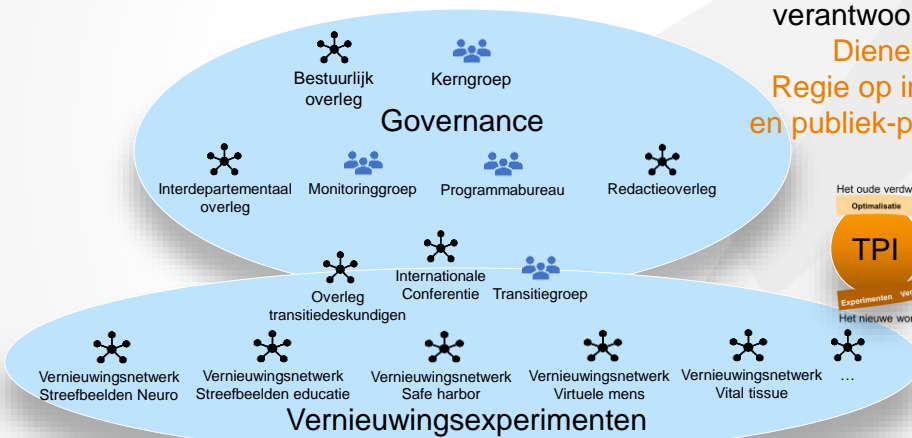
Gelijkwaardigheid
Creatiemacht

Projectresultaten
of beweging?

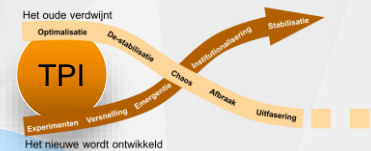
Transitie

ORGANISATIEREGIE*

Transitie Proefdiervrij Innoveren TPI Netwerkregie

Kan LNV een rijksbrede verantwoordelijkheid dragen?
Dienend leiderschap
Regie op interdepartementale en publiek-private samenwerking

ORGANISATIEREGIE*

Tot slot

Integrale opgaven vragen om samenwerking, maar samenwerking is nooit het doel en gaat gepaard met frustraties.

Samenwerken is een kunst en een kunde. Samenwerken vraagt persoonlijk leiderschap en kennis van alle methodieken.

*Ik wens jullie succes in de groei van je kunst & kunde.
Enne... geniet en leer van je frustraties!*

PS Niek, geniet van je vrijheid en ga door met leren en leven